

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Kinga Sternik

w sprawie **P. M.**

oskarżonego z art. 231 § 1 k.k., art. 158 § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 20 marca 2024 r., kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 16 września 2022 r., sygn. akt IV Ka 538/22, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt II K 120/19,

1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Świdnicy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. zarządza zwrot opłaty w kwocie 450 zł na rzecz oskarżyciela posiłkowego.

[J.J.]

Jerzy Grubba Michał Laskowski Zbigniew Puskarski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, wyrokiem z dnia 16 marca 2022 r., sygn. II K 120/19, uznał oskarżonego P. M. uznaje za winnego tego, że w nocy z 17 na 18 listopada 2012r. w D., działając na szkodę interesu prywatnego pokrzywdzonego M. S. , jako funkcjonariusz publiczny - funkcjonariusz Komendy Powiatowej Policji w D. - przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, iż wspólnie i w porozumieniu z nieustaloną osobą wziął udział w pobiciu pokrzywdzonego w ten sposób, iż nieustalona osoba przytrzymywała pokrzywdzonego, zaś oskarżony P. M. zadał mu w tym czasie wielokrotne uderzenia pałką służbową po pośladkach oraz tylnej części nóg, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci sino - granatowych rozległych podbiegnięć pośladków nieregularnych kształtów z przejaśnieniami, intensywnie wysycanych o wymiarach 16 x 11 cm na prawym pośladku, 16 x 10 cm na lewym pośladku, na bocznej powierzchni prawego uda sino - granatowych, rozległych podbiegnięć krwawych z licznymi linijnymi przejaśnieniami o wymiarach 19x10 cm. poniżej na bocznej powierzchni uda prawego nieregularnych kształtów sino - granatowych podbiegnięć krwawych o wymiarach 9 x 7 cm. na powierzchni przyśrodkowej prawego uda w części bliższej sino - granatowej na obrzeżach nieznacznie zażółconych, owalnych podbiegnięć krwawych o wymiarach 4 x 3 cm, na tylną - przyśrodkowej powierzchni uda lewego na całej długości sino - granatowych intensywnie wysycanych podbiegnięć krwawych na polu o wymiarach 23 x 16 cm, z około pięcioma przejaśnieniami o wymiarach 4 x 1,5 cm do 9 x 2 cm. powodując w ten sposób naruszenie czynności narządów ciała pokrzywdzonego oraz rozstrój jego zdrowia na czas nie dłuższy niż 7 dni, co narażało pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku z art. 157 § 1 k.k., to jest uznał oskarżonego P. M. za winnego popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 158 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, a nadto na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do pisemnego przeproszenia pokrzywdzonego M. S. w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Wyrok powyższy zaskarżony został apelacjami dwóch obrońców oskarżonego, w których zarzucono wyrokowi obrazę szeregu przepisów postępowania. Obrońcy wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a ewentualnie o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców Sąd Okręgowy w Świdnicy, wyrokiem z dnia 16 września 2022 r., sygn. IV Ka 538/22, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie w ten sposób, że uniewinnił P. M. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego M. S. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. przez nietrafną zmianę wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie i uniewinnienie oskarżonego będące następstwem błędnego przyjęcia, że w sprawie niniejszej zaistniały niedające się usunąć wątpliwości co do okoliczności popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu, wymagające rozstrzygnięcia na korzyść oskarżonego i uznania, że nie popełnił on zarzucanego mu czynu, pomimo iż istotne dla sprawy ustalenia faktyczne dotyczące sprawstwa przez oskarżonego zarzucanego mu czynu, będąc zależnymi od oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, mogły być poczynione w sposób niewątpliwy.

Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Świdnicy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego okazała się zasadna w tym znaczeniu, że zaskarżony nią wyrok uznać trzeba za co najmniej przedwczesny, o ile nie chybiony. Rację ma Sąd Okręgowy twierdząc, że nie dające się usunąć wątpliwości tłumaczyć należy na korzyść oskarżonego, tyle tylko, że nie dotyczy to sytuacji, w której rozstrzygnąć trzeba, które z ujawnionych w toku przewodu sądowego dowodów uznać należy za wiarygodne, a którym nie można dać wiary. Często bowiem występuje w toku postępowań karnych sytuacja, w której mamy do czynienia bądź z przeciwnymi, wykluczającymi się wzajemnie dowodami, bądź dowodami, co do których zgłaszać można różnego rodzaju

wątpliwości, formułując zastrzeżenia lub wykazując niekonsekwencje czy nieścisłości. Rzeczą sądu jest ich rozstrzygnięcie i dokonanie oceny poszczególnych dowodów zgodnie z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego. Z reguły rzetelna ocena pozwala na rozstrzygnięcie wątpliwości. Nie można w jej toku odwoływać się zbyt pochopnie do treści art. 5 § 2 k.p.k. i z zasady zawartej w tym przepisie czynić podstawy do rozwiązania trudności w ocenie materiału dowodowego. Reguła z art. 5 § 2 k.p.k. nie może być wykorzystywana do uproszczonego traktowania wszelkich wątpliwości zachodzących w procesie. Zasada tłumaczenia wątpliwości na korzyść oskarżonego nie polega przy tym na obowiązku automatycznego wyboru najkorzystniejszej wersji wynikającej z wyjaśnień i zeznań o niejednakowej treści (zob. postanowienie SN z dnia 17 grudnia 2015 r., III KK 213/15). Podzielić należy także pogląd, że sytuacja równoznaczna z „nie dającymi się usunąć wątpliwościami” jest kategorią obiektywną w tym sensie, iż ani zasady logicznego rozumowania, ani zasady doświadczenia życiowego lub nauki nie pozwalają ustalić określonego faktu. Nie ma to przy tym nic wspólnego z wątpliwościami stron procesowych (zob. postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 2004 r., II KK 369/03).

Dowody ujawnione w toku przewodu sądowego opisane w uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji zdają się przy tym tworzyć stosunkowo spójny materiał na poparcie tezy zawartej w akcie oskarżenia. M. S. niewątpliwie był we wskazanym czasie na terenie Komendy Powiatowej Policji w D. Niewątpliwie również stwierdzono u niego, wkrótce po pobycie w tej jednostce Policji, opisane przez lekarza i poddane ocenie biegłych obrażenia ciała. Pokrzywdzony konsekwentnie podawał w jaki sposób doszło do ich powstania. Po zdarzeniu podzielił się tą wiedzą z kolegami przesłuchanymi później w charakterze świadków i z własną matką. Widzieli te obrażenia. Można również na podstawie przeprowadzonych dowodów przyjąć, że pokrzywdzony nie był dla funkcjonariuszy Policji z D. postacią obojętną, a sam nie miał również pozytywnego nastawienia w stosunku do policjantów. Za prawdopodobne uznać można także i to, że po opisanym przez niego pobiciu mógł obawiać się policjantów z Komendy w D. Zarówno krytyczny stosunek do funkcjonariuszy policji, jak i obawa przed nimi mogły wpływać na kształt zeznań M. S.

Wymieniony wyżej kompleks okoliczności uznany został przez Sąd Rejonowy za podstawę do uznania winy oskarżonego. Aby zdyskwalifikować tok rozumowania tego Sądu poddać należało każdy z ujawnionych dowodów wnikliwej ocenie i odpowiedzieć na pytanie, jak powstały obrażenia ciała u pokrzywdzonego oraz czy w świetle zasad logiki i wskazań doświadczenia życiowego wiarygodna jest wersja zbudowania przez oskarżyciela intrygi, której celem było fałszywe pomówienie P.M., jakie konkretnie dowody o tym świadczą, czy możliwa i prawdopodobna jest jeszcze inna, konkurencyjna wersja wydarzeń.

Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok i doszedł do wniosku o niewinności oskarżonego, przy czym nie tyle dokonał odmiennej oceny dowodów, co wskazał na widoczne wątpliwości i odwołał się do reguły z art. 5 § 2 k.p.k. W przypadku wyroku tego rodzaju Sąd Okręgowy powinien przy tym dokonać takiej oceny materiału dowodowego jak sąd pierwszej instancji. Tak się nie stało, a odwołanie się do reguły *in dubio pro reo* uznać należy za przynajmniej przedwczesne.

Podczas ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy powinien ponownie ocenić zarzuty apelacji w kontekście całości ujawnionego materiału dowodowego, który oceniony być powinien zgodnie ze standardami zawartymi w treści art. 7 k.p.k.

Jerzy Grubba Michał Laskowski Zbigniew Puskarski

[ms]